

SPIS TREŚCI

Nota od Komitetu Redakcyjnego	5
Z ZAGADNIEŃ PSYCHOLOGII SPOŁECZNEJ	7
Wstęp. Rzeczywistość społeczna i jej atomy	9
1. W obliczu widzów	15
Zagadnienie introspekcji 15. Niestatość sądów opartych na doświadczeniu wewnętrznym 17. Obraz kształtujący rzeczywistość 21. Odkrywam czy tworzę? 24. Wybór roli 27. Energia cudzych promieni 30. Kłosa fotograficzna i galvanometr 32. Refleks obrazu 34. Obrazy indywidualne a stereotypy 38.	
2. Córka kilku matek	41
Środowisko społeczne a dusza jednostki 41. Organizm państwowy i klasa społeczną 44. Uczestnictwo w krzyżujących się zbiorowościach 46. Synteza wpływów czy nurty niezależne 48. Konflikty wzorów a postawa introspekcyjna 50.	
3. Pod znakami Ormuzda i Arymana	52
Dualizm religijny i dualizm psychologiczny 52. Zasięg wyobraźni a zasięg współczucia 56. Miłość i śmierć 61. Ku przemianom i ku jednostajności 62. Roszczenia intelektu a skłonność do irracjonalnej wiary 67. Trojaki zagadnienia 69.	
4. Konflikty niewspółmiernych skal wartości	71
Atrakcyjność aktualna i pamięć o przeszłych doznaniach 71. Wartości odczuwane i wartości uznawane 73. Indywidualne pragnienia i normy społeczne 77. Instynkttywizacja norm społecznych 80. Kolejne nawarstwienia 83. Środki i cele 84. Wartości codzienne i wartości „uroczyste” 88. Troska o fasadę 93. Społeczne źródła wartości uroczystych 96. Wielorakie dwoistości 97. Niewspółmierność skal 99.	
5. Metamorfozy i konstelacje	102
Ciągłość życia psychicznego a nowe postawy 102. Przemiany postaw psychicznych 104. Dyspozycja w dominacji i w recesji 108. Na różnych piętrach 113. Opętanie i presja dziedzictwa 116. Struktura społeczna i struktura osobowości 118. Zagadnienie jednolitości wewnętrznej 121.	

6. Ludzki polimorfizm a ideologia społeczna	124
Uproszczony człowiek i uproszczone obrazy rzeczywistości międzyludzkiej 124. Wewnętrzne sprzeczności w ideologiach społecznych 126. Rozbieżności etyki chrześcijańskiej jako ilustracja pewnego splotu zagadnień historycznych, socjologicznych i psychologicznych 131. Układy poliperspektywiczne 135. Obozy ideowe a typy psychiczne 137. Ideologia jako symbol łączności grupowej 141. Funkcja selekcyjna 142. Funkcja wychowawcza 144. Moc idei a sankcje zewnętrzne 145.	
7. Ustrój społeczno-gospodarczy a kształty osobowości	149
Przymus zewnętrzny a poczucie własnej godności 150. Psychiczne skutki przymusu 155. Formy przymusu 158. Przywileje 159. Zracjonalizowana gospodarka pieniężna 160. Nowa kultura i nowy człowiek 163.	
8. Ku nowej kulturze	164
Oczekiwanie wielkiej przemiany 164. Wiara w postęp i eschatologia socjalistyczna 168. Paradoxy nowoczesnego świata 171. Rozwój techniki a kultura współżycia 173. Horoskopy optymistów i pesymistyczny empiryzm 176. Ukryte możliwości 178. Utopia i przeszłość 181.	
Z NASTROJÓW MANICHEJSKICH	187
ANALIZA SOCJOLOGICZNA POJĘCIA OJCZYZNY	201
Uwagi wstępne 201. Zbitki pojęciowe 204. Dwojaki patriotyzm 210. Władanie ekonomiczne a własność osobista 213. Wartości stanowiące własność grupy społecznej 215. Współzależności między ojczyzną prywatną i ojczyzną ideologiczną 217. Metody rozszerzania stosunku osobistego względem ojczyzny 221. Ziemia rodzinna 224.	
ZIEMIA I NARÓD	227
Zbiorowości terytorialne 227. Zagadnienie ekologicznej odrębności terytoriów narodowych 229. Paszport i metryka 232. Ojczyzna jako element kultury narodowej 233. Ideologiczne funkcje terytorium narodowego a rola wspólnego środowiska przetrzennego 234.	
WZORY TERYTORIALNE OJCZYZNY W IDEOLOGII NARODOWEJ	237
PRZEMIANY WZORÓW WE WSPÓŁCZESNEJ IDEOLOGII NARODOWEJ	239
Międzynarodowe standardy narodowości 239. Socjologiczne pojęcie nowoczesnego narodu 241. Sprzeczne kryteria uczestnictwa w społeczności narodowej 242. Stary i Nowy Testament ideologii narodowej 243. Ideologia narodowa i ideologia klasowa 245. Aktualne problemy 247. Socjologiczne badania nad ideologiami narodowymi 249.	
ZAGADNIENIA WIĘZI REGIONALNEJ I WIĘZI NARODOWEJ NA ŚLĄSKU OPOLSKIM	251
Zbiorowość regionalna 251. Wieś nad Odrą 254. Polskość i katolicyzm 258. W granicach powąsarskiej Rzeszy 261. Rzeczownik czy przymiotnik 263. Konserwatywny obyczaj a postawa ideologiczna 266. „Pień polskości” 267. Zbiorowość swojaków 273. Dwa języki 275. Wiara ojców 279. Ucisk lat wojennych i brzemień wyzwolenia 285. Więzy regionalna na tle szerszych zbiorowości 291. Nowe procesy i nowe problemy 296.	
LUBENIA	301

Topografia wsi 301. Statystyka ruchu ludności 302. Gospodarka 302. Budynki 303. Przeszłość 303. Parafia 304. Organizacje 304. Szkoła 307. Sytuacja ekonomiczna 308. Społeczna struktura wsi 312. Opinie polityczno-społeczne 315. Zagadnienie wiejskiej inteligencji 319. Wpływy miejskie i kultura wsi 323. Przyczyny zacofania Lubenii 324. Emigracja i reemigracja 325.

URBANISTYKA I SOCJOLOGIA 337

ORGANIZACJA PRZESTRZENI I ŻYCIE SPOŁECZNE W PRZYSZŁYCH OSIEDLACH 351

Socjologiczne funkcje przestrzeni 351. Zagadnienie odległości przestrzennych 351. Obszar przyporządkowany grupie społecznej 354. Eksperymenty programowego budowania społeczności sąsiedzkich 355. Synteza przeciwieństw 358. Funkcja granic i funkcja ośrodków atrakcji 359. Reorganizacja życia społecznego w osiedlach już istniejących a organizacja życia społecznego w osiedlach nowych 360. Zespoły sąsiedzkie i zespoły pracy 361. Organizacyjne formy osiedla 363. System wzajemnej pomocy i współdziałania 364. Indywidualne oblicze osiedla 365. Swoboda w stosunkach społecznych 366. Rola młodzieży w osiedlu 367. Atmosfera pogody a lęk o przyszłość 368. Łączność z szerokim światem 368.

OGÓLNE ZAGADNIENIA DOTYCZĄCE WSPÓŁŻYCIA ZBIOROWEGO W DZIELNICY PRACY 371

Praca a więź społeczna 371. Planowanie organizacji współżycia 382.

ODBUDOWA STOLICY W ŚWIELE ZAGADNIEN SPOŁECZNYCH 391

Dwojaki aspekt 391. Nowa rzeczywistość 394. Zagadnienie przeszłości 406. Warszawa nowa i Warszawa historyczna 411.

Summary 417

Indeks autorów 427